

przykład przewrotnego zwierznika, sami również nie wydają owocu, będąc pozbawieni światła prawdy. Jakby przynięcieni cieniem nie otrzymują ciepła słońca i pozostają zimnymi dla Boga z winy tych, którzy na tym świecie źle się nimi opiekują. Lecz o takiego przewrotnego dostojnika Bóg prawie nie pyta. Skoro bowiem samego siebie zgubił, należy tylko się dowiedzieć, dlaczego i innych gubi. Toteż właściciel winnicy mówi: „Po cóż jeszcze miejsce zajmuje?” Miejsce zajmuje, kto na umysły innych zły wpływ wywiera; miejsce zajmuje, gdy na swym stanowisku dobrych czynów nie spełnia.

8 **Lecz on mu odpowiedział: "Panie, jeszcze na ten rok je pozostaw; ja okopię je i obłożę nawozem;**

Okopanie i obłożenie drzewa nawozem było powszechną praktyką, drzewa figowca nie potrzebowały jednak zwykle nawozu. Ogrodnik czyni wszystko, co w jego mocy, by ocalić drzewo.

Św. Grzegorz z Nazjanzu († 390): Gdyby się [człowiek grzeszący] z początku opierał [napomnieniom], bądź cierpliwy, a gdyby po raz drugi się opierał, nie trać nadziei. Jeszcze jest czas na leczenie. A dyby po raz trzeci się opierał, bądź owym łaskawym rolnikiem: jeszcze prosz Pana, by go nie wycinał i nie zniechęcał się do jatowego i nieużytecznego drzewa figowego, ale by je pozwolił okopać i wziąć je w opiekę, i obłożyć nawozem. Inaczej mówiąc, daj mu sposobność do poprawy, którą się osiąga przez publiczną pokutę i przez życie w upokorzeniu. Kto wie, może się zmieni i wyda owoc, i żywić będzie Jezusa powracającego z Betanii?

Św. Cyprian († 258): Jakaż zaś i jak wielka jest w Bogu cierpliwość, że On znośząc obelgi majestatu... sprawiał, iż zarówno nad dobrymi jak i nad złymi rodzi się dzień i wstaje światło słońca; gdy deszczami zrasza ziemię, nikt nie jest wykluczony od Jego dobrodziejstw tak, by niesprawiedliwy nie używał deszczu wraz ze sprawiedliwym. Widzimy, że z nierozdzielnej cierpliwości winnym i niewinnym, religijnym i bezbożnym, wzięcznym i niewdzięcznym na rozkaz Boga są postuszne czasy, służą żywioły, więją wiatry, biją źródła, rosną plony zbóż, dojrzewają jagody winnic, krzewy pokrywają się owocami, zielenią się gaje, kwitną łąki. I gdy Bóg jest rozgoryczony częstymi, a co więcej - nieustannymi grzechami, hamuje swe oburzenie i cierpliwie oczekuje dnia odplaty raz ustanowionego, a mając w mocy pomstę, woli raczej przedłużyć cierpliwość, czekając łagodnie i zwlekając, bo może odmieni się kiedyś złość długo przeciagana i człowiek, tarzając się z zarazie błędów i występków, choćby późno, nawróci się do Boga, który napomina i mówi: „Nie chcę śmierci umierającego, ilekroć by się nawrócił, aby żył” (Ez 18,32).

9 **może wyda owoc. A jeśli nie, w przyszłości możesz je wyciąć”.**

Według późniejszej żydowskiej tradycji Bóg badał grzechy Izraela raz w roku, by postanowić, jak będzie los Jego ludu w roku przyszłym. Nie jest jednak jasne, czy Jezus nawiązuje tutaj do tej właśnie tradycji.

Tertulian († ok. 220): Pokuta daje życie, bo śmierci się przeciwstawia. Zaczynj więc pokutować, grzeszniku, podobny do mnie, bo zgrzeszyłeś wprawdzie mniej niż ja - przyznaję się do pierwszeństwa w grzeszeniu - ale trzymaj się pokuty tak, jak rozbił na morzu deski ratunku. Ona zanurzonego w falach grzechu wyniesie cię do góry i poniesie dalej do portu Boskiego miłosierdzia. Uchwyc się niespodziewanej, szczęśliwej okazji, abys kiedyś - ty, który u Pana nie znacysz więcej niż kropla wody w dżbanie, proch na klepsisku, naczynie garniarza - stał się przez pokutę drzewem posadzonym nad wodami, drzewem zawsze zielonym, przynoszącym owoce, drzewem, które nie zazna ani ognia, ani siekiera (Ps 1,3; Mt 3,10).

3 NIEDZIELA WP (C) ŁK 13,1-9

I:Wj 3,1-8a.13-15; II:1 Kor 10,1-6.10-12

1 **W tym samym czasie przyszli niektórzy i donieśli Mu o Galilejczykach, których krew Piłat zmieszał z krwią ich ofiar.**

2 **Jezus im odpowiedział: «Czyż myślicie, że ci Galilejczycy byli większymi grzesznikami niż inni mieszkańcy Galilei, że to ucierpieli?»**

3 **Bynajmniej, powiadam wam; lecz jeśli się nie nawrócicie, wszyscy podobnie zginiecie.**

4 **Albo myślicie, że owych osiemnastu, na których zwała się wieża w Siloam i zabiła ich, było większymi winowajcami niż inni mieszkańcy Jeruzolimy?»**

5 **Bynajmniej, powiadam wam; lecz jeśli się nie nawrócicie, wszyscy tak samo zginiecie».**

6 **I opowiedział im następującą przypowieść: «Pewien człowiek miał drzewo figowe zasadzone w swojej winnicy; przyszedł i szukał na nim owoców, ale nie znalazł.**

7 **Rzekł więc do ogrodnika: "Oto już trzy lata, odkąd przychodzę i szukam owocu na tym drzewie figowym, a nie znajduję. Wytnij je: po co jeszcze ziemię wyjąławia?"**

8 **Lecz on mu odpowiedział: "Panie, jeszcze na ten rok je pozostaw; ja okopię je i obłożę nawozem;**

9 **może wyda owoc. A jeśli nie, w przyszłości możesz je wyciąć”.**

SAMUEL DORASTAL, A PAN BYŁ Z NIM. NIE POZWOLIŁ UPAŚĆ ŻADNEMU JEGO SŁOWU NA ZIEMIĘ (1Sm 3:19)

1 **W tym samym czasie przyszli niektórzy i donieśli Mu o Galilejczykach, których krew Piłat zmieszał z krwią ich ofiar.**

Dz 5:37 **Potem podczas spisu ludności wystąpił Judasz Galilejczyk i pociągnął lud za sobą. Zginął sam i wszyscy jego zwolennicy zostali rozproszeni.**

2 **Jezus im odpowiedział: «Czyż myślicie, że ci Galilejczycy byli większymi grzesznikami niż inni mieszkańcy Galilei, że to ucierpieli?»**

J 9:2 **Uczniowie Jego zadali Mu pytanie: «Rabbi, kto zgrzeszył, że się urodził niewidomym - on czy jego rodzice?»**

3 **Bynajmniej, powiadam wam; lecz jeśli się nie nawrócicie, wszyscy podobnie zginiecie.**

Ps 7:13 **Jeśli się kto nie nawróci, miecz swój On wyostrzy; 14 przygotowuje na niego pociski śmiertelne, sporządzi swe ogniste strzały.**

Ap 2:21 **Datem jej czas, by się mogła nawrócić, a ona nie chce się odwrócić od swojej rozputy. 22 Oto rzucam ją na łóżko boleści, a tych, co z nią cudzołożą - w wielkie utrapienie, jeśli od czynów jej się nie odwróca;**

Ez 18:30 **Dlatego, domu Izraela, będę was sądził, każdego według jego postępowania - wyrocznia Pana Boga. Nawróćcie się! Odstąpcie od wszystkich waszych grzechów, aby wam już więcej nie były sposobnością do przewiny.**

4 Albo myślicie, że owych osiemnastu, na których zwała się wieża w Siloam i zabiła ich, było większymi winowajcami niż inni mieszkańcy Jeruzolimy?
J 9:7 i rzekł do niego: «Idź, obmyj się w sadzawce Siloam» - co się tłumaczy: Posłany. On więc odszedł, obmył się i wrócił widząc.

J 9:11 On odpowiedział: «Człowiek zwany Jezusem uczynił błoto, pomazał moje oczy i rzekł do mnie: "Idź do sadzawki Siloam i obmyj się". Poszedłem więc, obmyłem się i przejrzałem».

5 Bynajmniej, powiadam wam; lecz jeśli się nie nawrócicie, wszyscy tak samo zginiecie».

J 8:24 Powiedziałem wam, że pomrzecie w grzechach swoich. Tak, jeżeli nie uwierzycie, że JA JESTEM, pomrzecie w grzechach swoich».

6 I opowiedział im następującą przypowieść: «Pewien człowiek miał drzewo figowe zasadzone w swojej winnicy; przyszedł i szukał na nim owoców, ale nie znalazł.

Oz 9:10 Jak winne grona na pustyni, tak Izraela znalazłem; jak na pierwszy owoc figowego drzewa na waszych przodków patrzyłem: lecz przyszli do Baal-Peor i oddali się hańbie, i stali się wstrętni jak to, co kochali.

Oz 9:16 Efraim powalony na ziemi, wyschły jego korzenie - nie przynioszą już więcej owocu; a nawet gdy porodzą, Ja sprawię, że umrze drogi owoc ich tona». 17 Mój Bóg ich odrzuci, gdyż Go nie słuchali: błąkać się będą między narodami.

Jer 2:21 A Ja zasadziłem ciebie jako szlachetną latorość winną, tylko szczep prawdziwy. Jakże więc zmieniłaś się w dziki krzew, zwyrodniała latorość?

7 Rzekł więc do ogrodnika: "Oto już trzy lata, odkąd przychodzę i szukam owocu na tym drzewie figowym, a nie znajduję. Wytnij je: po co jeszcze ziemię wyjąława?"

Mt 3:10 Już stekiera do korzenia drzew jest przyłożona. Każde więc drzewo, które nie wydaje dobrego owocu, będzie wycięte i w ogień wrzucone.

J 15:2 Każdą latorość, która we Mnie nie przynosi owocu, [Ojciec] odcina, a każdą, która przynosi owoc, oczyszcza, aby przynosiła owoc obfitszy.

8 Lecz on mu odpowiedział: "Panie, jeszcze na ten rok je pozostaw; ja okopię je i obłożę nawozem;

9 może wyda owoc. A jeśli nie, w przyszłości możesz je wyciąć».

Ga 5:22 Owocem zaś ducha jest: miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność, 23 łagodność, opanowanie.

SAMUEL DORASTAŁ, A PAN BYŁ Z NIM. NIE POZWOLIŁ UPAŚĆ ŻADNEMU JEGO SŁOWU NA ZIEMIĘ (1Sm 3:19)

1 W tym samym czasie przyszli niektórzy i donieśli Mu o Galilejczykach, których krew Piłat zmieszał z krwią ich ofiar.

Znane skądinąd okrucieństwo Piłata pasuje do wspomnianego tutaj konfliktu z Żydami, uzasadniona jest też obecność galilejskich pielgrzymów, którzy na święta ciągnęli do Jeruzolimy.

2 Jezus im odpowiedział: «Czyż myślicie, że ci Galilejczycy byli większymi grzesznikami niż inni mieszkańcy Galilei, że to ucierpieli?

W judaizmie, podobnie jak w większości starożytnych kultur, gdy kogoś spotkano nieszczęście, ludzie zastanawiali się, czy powodem nie jest jakiś zły czyn popełniony przez niego. (Piłat również przybywał do miasta, by zapewnić w tych dniach zachowanie porządku).

3 Bynajmniej, powiadam wam; lecz jeśli się nie nawrócicie, wszyscy podobnie zginiecie.

Na określenie nawrócenia Łukasz używa rzeczownika „metanoia”, który oznacza wewnętrzną przemianę, zmianę sposobu myślenia, w odróżnieniu od czasownika „epistrefo”, „nawrócić się” w znaczeniu zmiany postępowania, odwrócenia się od dotychczasowych czynów i zwrócenie się ku Bogu. W rozważanej perykopolie ta zmiana sposobu myślenia dotyczy przede wszystkim rozumienia sensu doświadczeń pełnych cierpienia oraz sensu śmierci. Użycie słowa „metanoia” podkreśla wewnętrzny aspekt nawrócenia, przemianę serca, za którą winna podążać przemiana czynów. To rozróżnienie jest o tyle istotne, że wielu pobożnym żydom (zwłaszcza faryzeuszom) trudno było zarzuć uczynki przeciwne legalistycznie rozumianemu Prawu. Jednak i do nich (zwłaszcza do faryzeuszów) jest skierowane wezwanie do nawrócenia, bowiem ich czyny (zewnątrznie zgodne z Przykazaniami) nie płynęły z pokornego serca, ale z zupełnie światowych pragnień (por. 11,39.42n.52; 12,1; 20,46n).

4 Albo myślicie, że owych osiemnastu, na których zwała się wieża w Siloam i zabiła ich, było większymi winowajcami niż inni mieszkańcy Jeruzolimy?

„Wieża w Siloam” mogła znajdować się w obrębie murów Jeruzolimy, ponad sadzawką o tej samej nazwie. Mogła być związana ze wzniesionym przez Piłata systemem akweduktów zapewniających zaopatrzenie miasta w wodę.

5 Bynajmniej, powiadam wam; lecz jeśli się nie nawrócicie, wszyscy tak samo zginiecie».

6 I opowiedział im następującą przypowieść: «Pewien człowiek miał drzewo figowe zasadzone w swojej winnicy; przyszedł i szukał na nim owoców, ale nie znalazł.

W palestyńskich winnicach często oprócz krzewów winorośli rosły też drzewa owocowe. Drzewo figowe potrafi owocować nawet na ubogim kamienistym terenie. Rosnąc w winnicy ma lepsze niż normalnie warunki, więc tym bardziej powinno wydać dobre owoce, w przeciwnym razie rzeczywiście wyjąława ziemię i niepotrzebnie zabiera światło.

7 Rzekł więc do ogrodnika: "Oto już trzy lata, odkąd przychodzę i szukam owocu na tym drzewie figowym, a nie znajduję. Wytnij je: po co jeszcze ziemię wyjąława?"

Zgodnie z 'rabinacką interpretacją fragmentu Kpt 19,23, nie można było przez trzy lata spożywać owoców młodych drzew (choćby tradycja żydowska bardziej rygorystycznie odnosiła ten przepis do oliwek niż do drzew figowych).

Św. Grzegorz Wielki († 604): Z wielką bojaźnią należy słuchać tego, co powiedziano opiekunowi winnicy, w której roste nieplodne drzewo: „Wytnij je, po cóż jeszcze zajmuje miejsce?” Każdy według swego stanu żyjąc na tym świecie, jeśli nie wydaje owoców dobrych czynów, jest jak nieplodne drzewo, które niepotrzebnie zajmuje miejsce na ziemi, gdyż tam, gdzie jest, odbiera innym sposobność do pracy. Jeśli zaś ktoś ma wielką władzę na tym świecie, a nie wydaje owoców dobrych czynów, jest dla innych jeszcze przeskodą, gdyż przykłada jego niegodziwości przysgniata ich jakby cieniem. I stoi wysokie nieplodne drzewo, a pod nim nieplodna jest też ziemia, rzuca ono bowiem cień i całkowicie przeskadza promieniowi Słońca przeniknąć na ziemię. Skoro bowiem podwładni wiada